

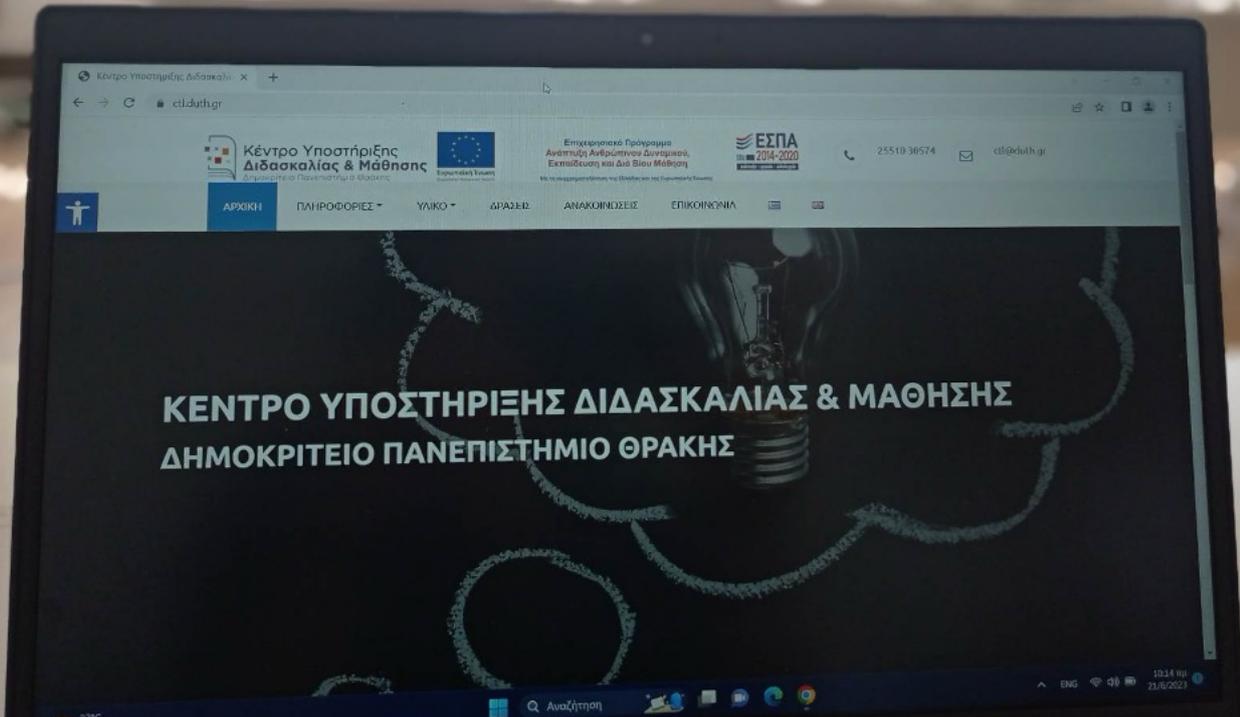

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

Κέντρο Υποστήριξης
Διδασκαλίας & Μάθησης
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Οδηγός καλών πρακτικών για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση

ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ

<https://ctl.duth.gr>

ctl@duth.gr

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	1
Ορισμοί	2
Εκπαιδευτές στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Βασικές Αρχές & Πρακτικές	4
Μικρές, χρήσιμες οδηγίες	7
Μερικές συμβουλές	9
Καλές Πρακτικές για Διδάσκοντες	10
Βιβλιογραφικές πηγές που χρησιμοποιήθηκαν	17

Εισαγωγή

Το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης παρέχει τις απαραίτητες υποδομές για την υποστήριξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης τόσο σύγχρονης, όσο και ασύγχρονης. Μέσω της πλατφόρμας Microsoft Teams υπάρχει η δυνατότητα υλοποίησης μαθημάτων σε πραγματικό χρόνο, ενώ η πλατφόρμα eClass παρέχει εργαλεία ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση προϋποθέτει την καλή προετοιμασία τόσο σε τεχνικό, όσο και σε εκπαιδευτικό επίπεδο. Στον παρόντα οδηγό καταγράφονται καλές πρακτικές που αφορούν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση έτσι ώστε να καθίσταται αποτελεσματικότερη.

Ορισμοί

Τι είναι η Σύγχρονη Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Η Σύγχρονη Εκπαίδευση απαιτεί την ταυτόχρονη συμμετοχή των διδασκόντων και των εκπαιδευομένων. Η αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου γίνεται σε "πραγματικό χρόνο" και κατά την διάρκειά της μπορούν να ανταλλάσσονται απόψεις αλλά και εκπαιδευτικό υλικό. Η ταυτόχρονη εμπλοκή μπορεί να επιτευχθεί είτε με το να βρίσκονται στον ίδιο χώρο (πχ σε ένα αμφιθέατρο, μια αίθουσα κλπ.) είτε με το να είναι όλοι συνδεδεμένοι μέσω διαδικτύου με ήχο ή/και εικόνα, ενώ επιπλέον υπάρχει η δυνατότητα ανταλλαγής αρχείων και ηλεκτρονικού «μαυροπίνακα».

Η Σύγχρονη τηλεεκπαίδευση προσφέρει την αμεσότητα της επαφής του διδάσκοντα με τους εκπαιδευόμενους μέσω εφαρμογών επικοινωνίας (πχ Teams, Zoom κλπ.). Οι εκπαιδευόμενοι, αν και δε βρίσκονται στον ίδιο φυσικό χώρο με τον εκπαιδευτή, μπορούν να έχουν μαζί του φωνητική και οπτική επικοινωνία, και έτσι, αίρονται οι περιορισμοί της απόστασης. Για κάθε συνεδρία Σύγχρονης τηλεεκπαίδευσης απαιτείται χρονικός συντονισμός όλων των συμμετεχόντων.

Τι είναι η Ασύγχρονη Εκπαίδευση

Η **Ασύγχρονη Εκπαίδευση** δεν απαιτεί την ταυτόχρονη συμμετοχή στο μάθημα των εκπαιδευομένων και των εκπαιδευτών. Οι συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία δεν είναι ανάγκη να βρίσκονται συγκεντρωμένοι μαζί στον ίδιο χώρο ή την ίδια χρονική στιγμή. Αντίθετα, μπορούν να επιλέγουν μόνοι τους το προσωπικό τους εκπαιδευτικό χρονικό πλαίσιο και να αλληλεπιδρούν με το εκπαιδευτικό υλικό με τον δικό τους ρυθμό.

Η Ασύγχρονη Εκπαίδευση μπορεί να περιλαμβάνει μια μαγνητοσκοπημένη διάλεξη, με επιπλέον παραπομπές για ενημέρωση, βιβλιογραφία, δυνατότητες για σχολιασμό και συζήτηση, ανάθεση εργασιών και διεξαγωγή μικρών κουίζ. Η ενσωμάτωση του μαγνητοσκοπημένου υλικού με όλο το υποστηρικτικό υλικό, σχηματίζει έτσι ένα πλήρες σύνολο εκπαιδευτικού υλικού, που παρέχει στους εκπαιδευόμενους γνώσεις με πολλά διαφορετικά μέσα.

Στο είδος αυτό της εκπαίδευσης ανήκει η Αυτοδιδασκαλία, η Ημιαυτόνομη Εκπαίδευση και η Συνεργαζόμενη Εκπαίδευση.

- Στην **Αυτοδιδασκαλία** ο εκπαιδευόμενος εκπαιδεύεται μόνος του, χρησιμοποιώντας όποιο μέσο και υλικό κρίνει αυτός κατάλληλο (βιβλία, MOOCs κλπ.).
- Στην **Ημιαυτόνομη Εκπαίδευση** ισχύει ότι και στην Αυτοδιδασκαλία, μόνο που υπάρχει και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα επικοινωνίας με τον εκπαιδευτή είτε με φυσική παρουσία στην τάξη, είτε μέσω δικτύου (Internet, E-mail κλπ.) είτε μέσω audio ή/και video conference και προφανώς, τις ώρες εκείνες θεωρείται ότι υπάρχει Σύγχρονη Εκπαίδευση.
- Στην **Συνεργαζόμενη (Collaborative) Εκπαίδευση**, ο εκπαιδευτής και οι εκπαιδευόμενοι επικοινωνούν ασύγχρονα μεταξύ τους, οι εκπαιδευόμενοι μελετούν στον δικό τους χρόνο, ακολουθούν όμως ένα χρονοδιάγραμμα παράδοσης των εργασιών που τους έχουν ανατεθεί από τον εκπαιδευτή.

Η Σύγχρονη και η Ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση δεν λειτουργούν ως ανταγωνιστικές έννοιες, αλλά μπορούν, και πολλές φορές επιβάλλεται, να συμπληρώσουν η μία την άλλη.

Εκπαιδευτές στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Βασικές Αρχές & Πρακτικές

Είμαστε ο εαυτός μας

Οι περισσότεροι διδάσκοντες απολαμβάνουν τη δια ζώσης διδασκαλία λόγω της δυνατότητας που παρέχει να αλληλεπιδρούν με τους φοιτητές, να μοιράζονται το πάθος για ένα θέμα και να παρακολουθούν τη συμμετοχή και την πρόοδό τους. Χρησιμοποιούν τη δική τους ενεργητική επικοινωνία και το χιούμορ. Πολλοί έχουν ένα μοναδικό τρόπο διδασκαλίας, μέσα από την λεκτική και τη μη λεκτική επικοινωνία με τους φοιτητές.

Στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση αρκετά από αυτά τα στοιχεία χάνονται, διότι το μάθημα πολλές φορές γίνεται μια τυποποιημένη διάλεξη. Ωστόσο, σε μια βιντεοσκοπημένη εισήγηση ή σε μια online διδασκαλία δεν σημαίνει ότι οι διδάσκοντες πρέπει να μην είναι ο εαυτός τους! Η λύση, είναι να μην χαθεί η φυσική ενέργεια, να κρατήσει ο διδάσκοντας την προσωπικότητα και το στυλ του, με τρόπους που είναι διαφορετικοί από τη δια ζώσης διδασκαλία, αλλά μπορεί να παραμείνει γνήσιος κι αυθεντικός.

Είμαστε 'παρόντες' στην ηλεκτρονική μας τάξη

Βασικά, η δια ζώσης διδασκαλία απαιτεί ο διδάσκων να βρίσκεται στον ίδιο χώρο, σε μια αίθουσα διδασκαλίας ή ένα αμφιθέατρο, με τους φοιτητές του. Βρίσκεται κοντά τους, έχει βλεμματική επαφή, απευθύνεται στους φοιτητές με το όνομά τους, χρησιμοποιεί κατάλληλα τη φωνή του, καταγράφει τα σημάδια της μη λεκτικής επικοινωνίας, οργανώνει και καθοδηγεί εκπαιδευτικές δραστηριότητες εξηγώντας, ζητώντας, απεικονίζοντας, απαντώντας σε ερωτήσεις. Καταφτάνει στην αίθουσα εγκαίρως και μένει και λίγο μετά το μάθημα, για να μιλήσει με κάθε φοιτητή που χρειάζεται επιπλέον υποστήριξη. Δηλαδή, ο διδάσκων είναι παρών και συμμετέχει ενεργά.

Όλα αυτά χρειάζεται να κάνουμε και στα εξ αποστάσεως μαθήματά μας.

Οργανώνουμε προσεκτικά το περιεχόμενο του μαθήματος

Ο σχεδιασμός και η αλληλουχία του περιεχομένου και των μαθησιακών δραστηριοτήτων, όπως και στη δια ζώσης διδασκαλία, πρέπει να γίνεται μεθοδικά, συστηματικά και σκόπιμα. Στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση οι φοιτητές χρησιμοποιούν πολλούς γνωστικούς πόρους, όπως επισκόπηση σχετικής βιβλιογραφίας, βίντεο, συζητήσεις ή κουίζ. Όλες αυτές οι πηγές ενδέχεται να τους προκαλέσουν σύγχυση, αν δεν είναι σωστά ταξινομημένοι από τον διδάσκοντα.

Η ροή των δραστηριοτήτων και του περιεχόμενου πρέπει να γίνεται σύμφωνα με μια διαβάθμιση δυσκολίας και εμπάθυνσης στο γνωστικό αντικείμενο. Ο βαθμός δυσκολίας και φόρτου πρέπει να ακολουθούν μια λογική, ώστε ούτε να φορτώνουν υπερβολικά τους φοιτητές αποθαρρύνοντάς τους, ούτε και να τους διευκολύνουν πολύ, με αποτέλεσμα να βαριούνται και να μην ενεργοποιούνται αρκετά.

Η οπτικοποίηση βοηθά

Στα online μαθήματα υπάρχει η φήμη ότι είναι βαρετά, μονότονα και άκαμπτα. Πράγματι, είναι πιθανόν ο εισηγητής να καταφεύγει σε έναν (κουραστικό) μονόλογο μιας διάλεξης, καθώς δεν έχει την ευκαιρία να βλέπει τα πρόσωπα, τις κινήσεις και τις εκφράσεις των φοιτητών του.

Γι' αυτό πρέπει να φροντίσουμε, ώστε τα αρχεία παρουσιάσεών μας να ακολουθούν ορισμένους βασικούς κανόνες, που τα κάνουν πιο όμορφα, φιλικά και προσιτά στον αναγνώστη. Πχ, μεγάλα κείμενα σε μια διαφάνεια δεν προκαλούν το ενδιαφέρον των φοιτητών -ειδικά αν ο εισηγητής τα διαβάξει. Αντίθετα, σχήματα, εικόνες, διαγράμματα, λέξεις-κλειδιά, ερωτήσεις, ασκήσεις και προβλήματα, όπως και τα βίντεο εμπλουτίζουν μια εισήγηση και εμπλέκουν ενεργά τους εκπαιδευόμενους.

Όλα αυτά χρειάζεται να κάνει ένας εκπαιδευτής (και) στα εξ αποστάσεως μαθήματα

Υπάρχουν μερικές κινήσεις του διδάσκοντα που είναι απαραίτητες για να δημιουργήσουν ουσιαστική και καλή διαδικτυακή επικοινωνία με τους φοιτητές. Για παράδειγμα:

- Καταρτίζει ένα χρονοδιάγραμμα που αφορά στο πόσες ώρες θα χρειαστεί να αφιερώσει στο κάθε μάθημα. Αυτό περιλαμβάνει και τη δική του προετοιμασία και τη διάρκεια των online ωρών διδασκαλίας.
- Δημοσιεύει μια εβδομαδιαία ανακοίνωση επισκόπησης του θέματος της επόμενης εβδομάδας ή μια ανακεφαλαίωση της ύλης της προηγούμενης εβδομάδας, ή και τα δύο.
- Απαντά σε ερωτήσεις που δημοσιεύονται στο ηλεκτρονικό φόρουμ συζητήσεων ή στέλνει απαντήσεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Οι απαντήσεις δεν πρέπει να απέχουν χρονικά από την ερώτηση ή το θέμα που τέθηκε, αλλιώς θα χαθεί το ενδιαφέρον των φοιτητών.
- Ορίζει συγκεκριμένες ώρες γραφείου για τηλεφωνική επικοινωνία, πχ κάθε Τετάρτη 5-7μμ.
- Μπορεί να δημοσιεύσει έναν Οδηγό ή ένα μικρό βίντεο για να αποσαφηνίσει παρανοήσεις σχετικά με ένα θέμα ή μια εργασία.
- Χρησιμοποιεί το forum και τις online συζητήσεις (chats).
- Δημιουργεί θεματικές ενότητες για την καλύτερη οργάνωση του υλικού και την καλύτερη μελέτη από τους φοιτητές.

Όταν οι διδάσκοντες είναι ενεργοί και συμμετέχουν τακτικά και με συνέπεια στην εξ αποστάσεως επικοινωνία της ηλεκτρονικής τάξης, είναι πιο πιθανό και οι φοιτητές να είναι επίσης συνεπείς και παρόντες.

Μικρές, χρήσιμες οδηγίες

- ✓ Εξοικειωθείτε με την πλατφόρμα που χρησιμοποιείτε και πειραματιστείτε με τα εργαλεία που σας προσφέρει. Εργαλεία όπως η ψηφοφορία μπορούν να χρησιμοποιηθούν, για να διατηρούν σε εγρήγορση τους φοιτητές σας. Μπορείτε να θέτετε σε τακτά χρονικά διαστήματα ερωτήματα και να τους καλείτε να απαντήσουν.
- ✓ Προσπαθήστε να «βάλετε στο παιχνίδι» τους φοιτητές, δίνοντας τους το λόγο. Προτρέψτε τους να συνδέονται με κάμερα και μικρόφωνο και επιδιώξτε να ζητάτε την άποψή τους.
- ✓ Εμπλουτίστε την παρουσίασή σας με κάποιο (ή κάποια) βίντεο, τα οποία μπορείτε να τα παρακολουθείτε ταυτόχρονα και κατόπιν να συζητάτε για αυτά.
- ✓ Ετοιμάστε κάποια μικρή αυτοαξιολόγηση και προτρέψτε τους να την πραγματοποιήσουν. Π.χ. μπορείτε να έχετε προετοιμάσει κάποιο κουίζ και προς το τέλος του μαθήματος να τους δώσετε το σύνδεσμο για να το συμπληρώσουν. Το κουίζ μπορείτε να το έχετε προετοιμάσει είτε στην πλατφόρμα του eclass, είτε σε google docs, είτε οπουδήποτε επιθυμείτε εσείς.
- ✓ Χρησιμοποιείτε οπτικά μέσα, διαδραστικά εργαλεία και δραστηριότητες μάθησης.
- ✓ Οι βιντεοσκοπήσεις ή και ηχογραφήσεις δεν είναι απαραίτητο να παράγονται επαγγελματικά και δεν χρειάζεται να υπάρχει βίντεο σε κάθε ενότητα. Αντ' αυτού, μπορείτε, για παράδειγμα, να γράψετε μια σύντομη εισαγωγή και χαιρετισμό για κάθε μάθημα. Καλό είναι να θυμόμαστε ότι ο γραπτός λόγος έχει τη σημασία του, προκειμένου να διατηρηθεί η επικοινωνία μας με τους φοιτητές.
- ✓ Μίνι διαλέξεις, οδηγίες ανάθεσης εργασιών, απαντήσεις σε ερωτήσεις, εβδομαδιαίες ανακοινώσεις – μπορούν να συνταχθούν με έναν φιλικό και προσιτό τόνο και να αντιπροσωπεύουν τον αληθινό σας εαυτό.
- ✓ Στο γραπτό κείμενο πρέπει να διαφαίνεται η υποστήριξη και το ενδιαφέρον. Στην εβδομαδιαία ανακοίνωσή, για παράδειγμα, αντί να γράψετε: "Μερικοί από σας έχουν στείλει εκπρόθεσμα την τελευταία μικρή εργασία που τους ανατέθηκε. Δεν θα περάσετε το μάθημα, εάν συνεχίσετε έτσι», μπορείτε να γράψετε: "Ξέρω ότι είναι πολλά αυτά που πρέπει να διαχειριστείτε ως μέρος των εκπαιδευτικών σας υποχρεώσεων. Ωστόσο, βεβαιωθείτε ότι κατάθετε εγκαίρως τις εργασίες σας. Παρακαλώ επικοινωνήστε μαζί μου αν μπορώ να βοηθήσω ή να απαντήσω σε τυχόν ερωτήσεις. Ευχαριστώ!"
- ✓ Το γραπτό μας κείμενο πρέπει να έχει σαφήνεια, ειδικά όταν πρόκειται για οδηγίες. Φανταστείτε ότι είστε ο φοιτητής, μόνος του, μπροστά στην οθόνη προσπαθώντας να καταλάβει τι σημαίνουν αυτά που έγραψε ο διδάσκοντας και τι του ζητά να κάνει. Χρειάζεται να αναρωτηθείτε αν όλα είναι ξεκάθαρα για τους αναγνώστες-φοιτητές, αν οι οδηγίες είναι σαφείς, αν τους έχετε δώσει παραδείγματα, αν τους παρέχετε επαρκείς εξηγήσεις και ενημερωτικό υλικό, οδηγίες σχετικά με το πώς θα πρέπει να αναφέρουν τις πηγές που χρησιμοποιούν κτλ.

- ✓ Χρειάζεται ένας φιλικός τόνος και μια αμεσότητα. Για παράδειγμα, στο τέλος των οδηγιών ανάθεσης εργασιών, θα μπορούσατε να γράψετε: "Αν έχετε οποιεσδήποτε απορίες σχετικά με το τι πρέπει να κάνετε σε αυτή, να θυμάστε ότι είμαι εδώ για να βοηθήσω. Ίσως η απάντηση να μπορεί να δοθεί και μέσα από συζήτηση με τους συμφοιτητές σας στο φόρουμ συζητήσεων". Αυτό είναι πιο φιλικό και καθησυχαστικό απ' ό,τι αν γράψετε: "Αν έχετε ερωτήσεις, να τις αναρτάτε στο φόρουμ συζητήσεων του eclass".
- ✓ Μια καλή πρακτική είναι να ζητήσετε από έναν συνάδελφο ή επιστημονικό συνεργάτη να διαβάσει αυτά που γράψατε και να σας πει αν όλα είναι ξεκάθαρα, αν οι οδηγίες σας βοηθούν τον απομακρυσμένο φοιτητή να κατανοήσει τι του ζητείται να κάνει.
- ✓ Μια άλλη καλή πρακτική είναι να αναρτήσετε μια υποδειγματική εργασία ή λύση, ή και ένα μέρος της, ώστε όλοι να έχουν μια εικόνα της «καλής» απάντησης.

Μερικές συμβουλές

Για μια ελκυστική και αποτελεσματική εξ αποστάσεως διδασκαλία

- Σχεδιάζετε προσεχτικά το μάθημα, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι φοιτητές το παρακολουθούν από την οθόνη του υπολογιστή τους κι όχι στην αίθουσα ή στο αμφιθέατρο. Πιθανόν μια σειρά δραστηριοτήτων, ερωτήσεων, προόδων κλπ, να πρέπει να προσαρμοστεί στο εικονικό περιβάλλον και τις συνθήκες εκπαίδευσης μέσω Η/Υ.
- Χρειάζεται να εξοικειωθείτε με τις τεχνολογία και τις εφαρμογές που χρησιμοποιούνται στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.
- Δημιουργήστε ένα φιλικό περιβάλλον εκπαίδευσης, προσπαθώντας να βρείτε τρόπους να εμπλέξετε ενεργά τους φοιτητές σε συζητήσεις, προβλήματα, εργασίες κλπ.
- Επικοινωνείτε τακτικά, ώστε οι φοιτητές να μην νιώθουν ότι δεν έχουν το ενδιαφέρον και την καθοδήγηση του διδάσκοντά τους.
- Προκαλέστε τη συμμετοχή και αναζητήστε ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευόμενους.
- Μη διστάσετε να ρωτήσετε συνάδελφους, συνεργάτες, φίλους και συγγενείς και να ζητήσετε τη βοήθειά τους, κυρίως σε ό,τι αφορά την χρήση της τεχνολογίας.
- Το διαδίκτυο έχει πληροφορίες για όλα τα θέματα, αξιοποιήστε το!

Οι πιο συχνές αστοχίες στα εξ αποστάσεως μαθήματα

- Μπερδεμένα και πρόχειρα οργανωμένα σχέδια μαθημάτων.
- Έλλειψη ειδικευσης των διδασκόντων στην ηλεκτρονική διδασκαλία.
- Εγγενείς τεχνικές δυσκολίες.
- Έλλειψη κουλτούρας στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και στην οργάνωση που απαιτεί, για να είναι αποτελεσματική.

Καλές Πρακτικές για Διδάσκοντες

Σχεδιασμός μαθήματος / εκπαιδευτικό υλικό

<p>Προσαρμογή του υλικού έτσι ώστε να είναι κατάλληλο για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση</p>	<p>Οι διδάσκοντες θα πρέπει να προσαρμόσουν κατάλληλα το υλικό τους, έτσι ώστε να είναι προσβάσιμο στους φοιτητές. Μπορούν επίσης να το εμπλουτίσουν με πολυμεσικό υλικό ή και να δημιουργήσουν οι ίδιοι βίντεο με σύντομες διαλέξεις.</p> <p>Μπορείτε να αξιοποιήσετε τον τρόπο οργάνωσης που προσφέρει η πλατφόρμα Eclass και να χωρίσετε τα μαθήματά σας σε ενότητες ή σε εβδομαδιαία βάση, ανάλογα τον τρόπο που εξυπηρετεί περισσότερο το μάθημά σας.</p>
<p>Προσαρμογή των τεχνικών διδασκαλίας</p>	<p>Σε αρκετές περιπτώσεις απαιτείται ο επαναπροσδιορισμός των τεχνικών διδασκαλίας σε σχέση με αυτές που χρησιμοποιούνται στη δια ζώσης διδασκαλία. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα εργαλεία που υπάρχουν διαθέσιμα στις πλατφόρμες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (σύγχρονες και ασύγχρονες)</p>
<p>Διαλειτουργικότητα</p>	<p>Οι πλατφόρμες σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης θα πρέπει να λειτουργούν συμπληρωματικά. Καλό είναι να καταστρώσουμε μια στρατηγική σχετικά με τους επιθυμητούς στόχους και να προσαρμόσουμε κατάλληλα το υλικό και τις δραστηριότητες που θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε.</p>

Εξοπλισμός

<p>Μικρόφωνο – κάμερα - φωτισμός</p>	<p>Στην σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι ιδιαίτερα σημαντικό να υπάρχει ο κατάλληλος εξοπλισμός. Οι διδάσκοντες πρέπει να βεβαιώνονται ότι η κάμερα και ιδιαίτερα το μικρόφωνο που χρησιμοποιούν λειτουργεί σωστά. Αν ο ήχος είναι κακής ποιότητας επηρεάζεται συνολικά η διδασκαλία και καθίσταται δύσκολη η παρακολούθηση και η συμμετοχή από τους φοιτητές. Ο έλεγχος της ορθής λειτουργίας του εξοπλισμού πρέπει να γίνεται πριν από το κάθε μάθημα.</p>
---	---

	<p>Φροντίστε, επίσης, να βρίσκεστε σε περιβάλλον που δεν έχει θόρυβο, καθώς επηρεάζει σημαντικά την ποιότητα του ήχου.</p>
	<p>Ο φωτισμός θα πρέπει να είναι επαρκής, ενώ, εφόσον είναι δυνατόν, αποφύγετε μέρη όπου πίσω σας έχει έντονο φωτισμό (π.χ. παράθυρα).</p>
	<p>Πριν το μάθημα, βεβαιωθείτε ότι ο εξοπλισμός σας λειτουργεί όπως πρέπει. Για το λόγο αυτό είναι καλό να συνδέσετε τουλάχιστον 10-15 λεπτά πριν το μάθημα έτσι ώστε να υπάρχει επαρκής χρόνος να επιλυθούν τυχόν τεχνικά προβλήματα.</p>
Studio και One Button Studio	<p>Στην πόλη της Κομοτηνής λειτουργεί ένα πλήρες εξοπλισμένο στούντιο. Επίσης, στις πόλεις της Ξάνθης, της Αλεξανδρούπολης και της Ορεστιάδας υπάρχουν One Button Studio, τα οποία είναι προσβάσιμα στους διδάσκοντες του ΔΠΘ, έτσι ώστε να δημιουργούν βίντεο που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εκπαιδευτικό υλικό. Στην ιστοσελίδα του ΚΕΔΙΜΑ-ΔΠΘ μπορείτε να βρείτε σχετικές οδηγίες για την αξιοποίηση των Studio. https://ctl.duth.gr/?page_id=1882</p>

Προετοιμασία / Οργάνωση

Πλατφόρμες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης	<p>Βεβαιωθείτε ότι οι φοιτητές γνωρίζουν να χρησιμοποιούν τις πλατφόρμες σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.</p>
Οδηγίες Χρήσης	<p>Φροντίζετε να ενημερώνετε τους φοιτητές σχετικά με τη χρήση των πλατφορμών που χρησιμοποιούνται.</p>
	<p>Οδηγίες χρήσης για την πλατφόρμα Microsoft Teams: https://itc.duth.gr/msteams/</p>
	<p>Οδηγίες χρήσης για την πλατφόρμα Open eClass: https://itc.duth.gr/open-e-class/</p>

Ενημέρωση φοιτητών	Ενημερώνετε έγκαιρα του φοιτητές για το αναλυτικό πρόγραμμα εξ αποστάσεως συναντήσεων καθώς και για τυχόν προθεσμίες.
---------------------------	---

Ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Open eClass	<p>Ως βασική πλατφόρμα ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης λειτουργεί το Open Eclass. Το Eclass προσφέρει πληθώρα εργαλείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους διδάσκοντες για τον σχεδιασμό και την υποστήριξη του μαθήματός τους.</p> <p>Ενδεικτικά, μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα παρακάτω εργαλεία</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ανακοινώσεις, για την ενημέρωση των φοιτητών σχετικά με τα μαθήματα. - Forum, για τη ανταλλαγή απόψεων σχετικά με κάποιο συγκεκριμένο μάθημα ή ενότητα. Τα Φόρουμ ενισχύουν τις κοινότητες μάθησης και βοηθούν τους φοιτητές και τους διδάσκοντες να έχουν μια αμεσότερη επικοινωνία. - Ασκήσεις, για την προετοιμασία των φοιτητών ή την αξιολόγησή τους. Το εργαλείο προσφέρει διάφορους τύπους ασκήσεων (πολλαπλών επιλογών, συμπλήρωση κενών, ανάπτυξης κειμένου κλπ.) και τρόπους βαθμολόγησης. - Εργασίες, για την κατάθεση γραπτών εργασιών. <p>Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να υπάρχει σωστή οργάνωση του υλικού στην πλατφόρμα ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.</p> <p>Για αναλυτικές οδηγίες, μπορείτε να ανατρέξετε στους παρακάτω συνδέσμους</p> <p>https://itc.duth.gr/open-e-class/</p> <p>https://ctl.duth.gr/?page_id=1882</p>
--------------------	--

Σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση

<p>Πρακτικές</p>	<p>Οι διδάσκοντες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψιν τους τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ομάδας και να είναι εξοικειωμένοι με τις αρχές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.</p> <p>Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες πρακτικές που μπορούν να αξιοποιηθούν κατά τη διάρκεια μια σύγχρονης εξ αποστάσεως διδασκαλίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ενθάρρυνση συμμετοχής. Οι διδάσκοντες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψιν ότι λόγω της έλλειψης άμεσης επαφής, οι φοιτητές ενδέχεται να μην έχουν ιδιαίτερη συμμετοχή. Θα πρέπει λοιπόν να τους ενθαρρύνουν να συμμετέχουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος. - Ενθάρρυνση για τη χρήση της κάμερας. Οι διδάσκοντες θα πρέπει να φροντίζουν να ενημερώνουν του φοιτητές σχετικά με τη χρήση των καμερών και να τους ενθαρρύνουν να τις έχουν ανοιχτές έτσι ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη αμεσότητα και συμμετοχή. - Ομάδες εργασίας (Breakout Rooms). Οι διδάσκοντες μπορούν να ενσωματώνουν δραστηριότητες που απαιτούν τη συνεργασία των φοιτητών. Η πλατφόρμα Microsoft Teams τους δίνει τη δυνατότητα να χωρίζουν τους φοιτητές σε μικρότερες ομάδες και να επεξεργάζονται τα θέματα που το θέμα που τους έχει δοθεί. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται καλύτερη επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των φοιτητών. - Ενημέρωση των φοιτητών σχετικά με τις δυνατότητες που προσφέρει η πλατφόρμα. - Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, καλό θα είναι να γίνονται παύσεις στο λόγο για να δίνεται ο χρόνος στους φοιτητές να εκφράσουν τυχόν απορίες ή να εκφέρουν την άποψή τους. - Χρήση άλλων εφαρμογών για την αξιολόγηση ή για τη συνεργασία. Μπορούν κατά τη διάρκεια του μαθήματος να πραγματοποιούνται ψηφοφορίες (polls) (π.χ. Mentimeter, Kahoot, κλπ), να αξιοποιούνται συνεργατικά έγγραφα (π.χ. Google Docs, Microsoft Office Online), να γίνεται χρήση εικονικών πινάκων ανακοινώσεων (π.χ. Padlet) κ.ά. - Σωστός υπολογισμός του απαιτούμενου χρόνου, καθώς ορισμένες δραστηριότητες στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση πιθανόν να χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να ολοκληρωθούν λόγω των τεχνικών περιορισμών. <p>Πληροφορίες σχετικά με τις πλατφόρμες και τα εργαλεία μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του ΚΕΔΙΜΑ ΔΠΘ: https://ctl.duth.gr/?page_id=1882</p>
-------------------------	--

Microsoft Teams	Ως βασική πλατφόρμα σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης χρησιμοποιείται το Microsoft Teams. Το Microsoft Teams δίνει τη δυνατότητα στους διδάσκοντες να προγραμματίζουν και να υλοποιούν μαθήματα σε πραγματικό χρόνο με τη συμμετοχή των φοιτητών, δημιουργώντας μια «εικονική τάξη».
------------------------	--

Επικοινωνία

Τρόποι επικοινωνίας	<p>Η επικοινωνία μεταξύ των μελών της ομάδας διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένα σημεία που πρέπει να δωθεί ιδιαίτερη προσοχή</p> <ul style="list-style-type: none"> - Χρήση του ιδρυματικού λογαριασμού. Οι διδάσκοντες θα είναι καλό να επικοινωνούν με τους φοιτητές μέσω των ιδρυματικών λογαριασμών ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να ενημερώνουν τους φοιτητές και να τους ενθαρρύνουν να ελέγχουν τακτικά τους ιδρυματικούς λογαριασμούς ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. - Οι διδάσκοντες να ενημερώνουν τους φοιτητές για τους κανόνες επικοινωνίας. - Καλό θα ήταν να γίνεται έγκαιρη απάντηση στα μηνύματα των φοιτητών ή ειδοποίησή τους όταν αυτό δεν είναι δυνατό. - Οι διδάσκοντες μπορούν να δημιουργήσουν εναλλακτικά κανάλια επικοινωνίας. Σε περίπτωση χρήσης μέσων κοινωνικής δικτύωσης θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα έτσι ώστε να μην υπάρχουν αποκλεισμοί. Σε κάθε περίπτωση προτείνεται η αξιοποίηση των εργαλείων που προσφέρουν οι πλατφόρμες που προσφέρονται από το ΔΠΘ (π.χ. δημιουργία Forum στο Eclass).
----------------------------	---

Αξιολόγηση και ανατροφοδότηση

Τρόποι αξιολόγησης	<p>Απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή για την αξιολόγηση των φοιτητών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Πρέπει να καθοριστεί ένα μοντέλο αξιολόγησης που να διασφαλίζει το αδιάβλητο της διαδικασίας.</p> <p>Είναι δυνατός ο συνδυασμός σύγχρονων και ασύγχρονων μεθόδων, λαμβάνοντας υπόψη το πλήθος των φοιτητών και άλλων ειδικών</p>
---------------------------	---

	παραμέτρων που αφορούν το εκάστοτε αντικείμενο και την εκπαιδευτική ομάδα.
--	--

Τεχνική υποστήριξη

Οδηγοί χρήσης	Οι διδάσκοντες και οι φοιτητές θα πρέπει να ενημερώνονται για τους οδηγούς χρήσης που έχουν εκπονηθεί σχετικά με πλατφόρμες και τα λογισμικά που χρησιμοποιούνται.
Επίλυση προβλημάτων	Για την επίλυση τεχνικών προβλημάτων στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, λειτουργεί πλατφόρμα καταγραφής αιτημάτων στη διεύθυνση https://helpdesk.duth.gr Τόσοι οι διδάσκοντες, όσοι και οι φοιτητές πρέπει να ενημερώνονται και να δημιουργούν τα ανάλογα αιτήματα όταν υπάρχει κάποιο τεχνικό πρόβλημα.

Αναστοχασμός και βελτίωση

Καταγραφή εμπειρίας	Καταγράψτε τι πήγε καλά (για να το αναπτύξετε) και τι θα μπορούσε να γίνει καλύτερα (για να το αποφύγετε στο μέλλον).
----------------------------	---

Προσβασιμότητα

Φοιτητές ΑμεΑ και με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες	Οι διδάσκοντες θα πρέπει να ενημερώνονται για τη συμμετοχή φοιτητών ΑμεΑ και με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες στην εκπαιδευτική ομάδα. Σε κάθε περίπτωση, και σε συνεργασία με τη Μονάδα Ισότιμης Πρόσβασης του ΔΠΘ θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα, έτσι ώστε να μην υπάρχουν αποκλεισμοί και να τα είναι δυνατή η παρακολούθηση των μαθημάτων από τα άτομα αυτά. Τέτοια παραδείγματα αφορούν την προσαρμογή του διδακτικού υλικού (π.χ. audio books, υποτιτλισμός, προσαρμογή παρουσιάσεων για άτομα με μειωμένη όραση, κλπ.).
---	--

Ζητήματα GDPR

Προσωπικά Δεδομένα	Θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την πλήρη εφαρμογή του Κανονισμού GDPR και γενικότερα την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Θα πρέπει να γίνεται η κατάλληλη ανωνυμοποίηση όπου απαιτείται (π.χ. ανακοινώσεις). Ειδικά στα σύγχρονα εξ αποστάσεως μαθήματα, θα πρέπει να γίνονται αυστηρές συστάσεις σχετικά με την απαγόρευση της καταγραφής των μαθημάτων και πιθανής αναδιανομής.
Άδειες χρήσης - copyright	Οι διδάσκοντες θα πρέπει να προσέχουν ιδιαίτερα το υλικό που διανέμουν μέσω των πλατφόρμων σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, έτσι ώστε να έχουν τις απαραίτητες άδειες και να μην παραβιάζουν τη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Βιβλιογραφικές πηγές που χρησιμοποιήθηκαν

- Anastasiades P. & Zaranis, N. (Editors) (2017). Research on e-Learning and ICT in Education Technological, Pedagogical and Instructional Perspectives. Switzerland: Springer International Publishing. DOI 10.1007/978-3-319-34127-9
- Paraskevas, A., Stamatis, D., Psillos, D., & Molochides, A. (2003). The Design and Implementation of a Networked Virtual Classroom: A case study in the area of Fluids Physics. *Journal of Information Technology Impact*, 3(3), 143-157.
- <https://www.chronicle.com/interactives/advice-online-teaching>
- <https://elearningindustry.com/7-tips-prepare-for-teaching-online>
- <https://balladora.gr/τι-ειναι-ασυγχρονη-εκπαιδευση/>